

5. દીકરી

પ્રસ્તાવના

‘પગરવ તળાવમાં’ ગઝલગ્રંથ માંથી લેવામાં આવેલી આ ગઝલ અશોક ચાવડા દ્વારા રચવામાં આવેલી છે. તેમણે ‘પગલા તળાવમાં’ જેવો ગઝલ ગ્રંથ તેમજ ‘ડાળખીથી સાવ છુટા’ જેવા કાવ્યસંગ્રહ ની પણ રચના કરી છે. આ ગઝલમાં કરેલી દીકરી વિશેની વાત તેના શીર્ષક પરથી ચથાર્થ થાય છે.

પ્રસ્તુત ગઝલમાં દીકરીના ગૌરવભર્યા સ્થાન અને માનની સંવેદના નું આલેખન કરવામાં આવ્યું છે.

આવી સુંદર ગઝલના રચયિતા અશોક પીતાંબર ચાવડા સુરેન્દ્રનગરના મંડાસર ગામના વાતની છે. જેઓ હાલ ગુજરાત આયુર્વેદિક યુનિવર્સિટીમાં મદદનીશ રજીસ્ટાર છે.

તો ચાલો વિદ્યાર્થી મિત્રો, આપણે અશોક ચાવડા રચિત ગઝલ ‘દીકરી’ નો અભ્યાસ કરીએ.

સ્વાધ્યાય

1. નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો.

1. દીકરી સ્વર્ગમાં કેવા સ્વરૂપે દેખાય છે ?

- (A). દેવોની ઝલકમાં.
- (B). પરીની ઝલકમાં.
- (C). દેવીઓની ઝલકમાં.
- (D). અપ્સરાની ઝલકમાં.

2. દીકરીની સમજણ વિસ્તરી છે તેવું કયા કારણે કહી શકાય ?

- (A). પિતાને સહારો આપે છે તેથી.
- (B). પિતાને ખર્ચ કરાવે છે તેથી.
- (C). સાસરે જાય છે તેથી.
- (D). ABC માં થી એક પણ નહિ.

2. નીચેના પ્રશ્નોના એક-એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

1. કવિ સ્નેહનું ઝરણું કોને કહે છે ?

ઉત્તર. કવિ દીકરીને સ્નેહનું ઝરણું કહે છે.

2. ‘દીકરી ને માથે હાથ ફેરવવો’ અને ‘દીકરી હાથ દે’ એમાં શો ફરક છે ?

ઉત્તર. ‘દીકરી ને માથે હાથ ફેરવવો’ એટલે દીકરીને પિતા દ્વારા કરવામાં આવતું

વ્હાલ અને ‘દીકરી હાથ દે’ એટલે દીકરી પિતાને સહારો આપે એ ફરક છે.

3. નીચેના પ્રશ્નોના પાંચ-સાત લીટીમાં ઉત્તર આપો.

1. દીકરીનો ઉછેર કેવી રીતે થવો જોઈએ એ તમારા શબ્દોમાં લખો.

ઉત્તર. ‘દીકરી’ એ ગઝલ કાવ્ય અશોક ચાવડા રચિત ‘પગરવ તળાવમાં’ સંગ્રહમાંથી લેવામાં આવેલું છે. ‘દીકરી’ એ સાપનો ભારો નથી પણ સમજણનું પ્રતિક છે. તેથી તેનો ઉછેર એવી રીતે કરવો જોઈએ કે કોઈપણ વ્યક્તિ કે સમાજના ભય વગર તે જીવી શકે. દીકરીમાં સારા સંસ્કારોનું સિંચન કરવું જોઈએ. જેથી તે પોતાના વાણી વર્તનથી સૌને પ્રિય બની શકે અને તેને પગભર બનવા માટે પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ. જેથી તેનો સર્વાંગી વિકાસ થઈ શકે.

2. નીચેની કાવ્ય પંક્તિ સમજાવો.

‘સ્વર્ગની એક-એક દેવીની ઝલકમાં દીકરી છે, સુખડ-ચંદન ને કુમકુમનાં તિલકમાં દીકરી’.

ઉત્તર. ‘દીકરી’ કાવ્યમાં દીકરીના ગૌરવભર્યા સ્થાન અને માનની સંવેદનાનું આલેખન થયું છે. ઉપરની પંક્તિમાં કવિ કહે છે કે તેઓ જ્યારે જ્યારે સ્વર્ગની દેવીઓના દર્શન કરે છે ત્યારે તેઓમાં દીકરીની ઝલક જોવા મળે છે. દીકરીની હાજરી તેમને સુખડ-ચંદન અને કુમકુમનાં તિલક જેટલી જ સુંદરતા, સુવાસ અને શીતળતાની અનુભૂતિ કરાવે છે.